

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Járőrtalálkozás.

Irtó: Egy levelemegyei.

Az általános szolgálati határozványok «Bevezetés» 5. pontjában általánosságban körvonalazva van a járőrtalálkozások célja, mely szerint: «elvül veendő, bogy azok (járőrtalálkozások) csak ott rendelendők el, ahol például kiterjedtebb tereprészek egy örs által alaposan nem járhatók be, vagy az egyes örsök között veszélyeztetett, vagy veszélyes területek és helységek vannak, vagy végtül, ha egyéb szolgálati érdekek, ezt követelik».

Nézzük most, miként is lett a gyakorlatba átvive az általános szolgálati határozványoknak e rendelkezése?

Két-bárom örs részére a szakaszparancsnok, esetleg a szomszédos két szakaszparancsnok meghatározta a járőrtalálkozás helyét és idejét. A hely megválasztásánál főelvnek tekintetett, hogy mennél félreesőbb, tehát mennél lakatlanabb hegyhát; magassági pont, határdomb, turistakunyhó stb. szemeltessék ki.

Az idő: éjjel leggyakrabban 12 óra, éjféli.

Vessünk egy kérdést felszínre? Kiterjedt tereprészt, mely egy örs által alaposan amugy sem járható be, lehetséges-e alaposan leportyázní éjjel, idegen örsbeli járőröknek?

Éjjeli portyázásnak ott és oly terepszakaszon van gyakorlati értelme, a hol a járőr, már nappali portyázás alkalmával helyi ismeretre tehetett szert, mivel ismeretlen tereprészen, az éjjeli mozgás nem egyéb, csak tapogatózás a sötétségben.

Ennélfogva gyakorlati haszna a jelenleg divó járőrtalálkozásnak nincsen, mert ha terepkutatást idegen örsbeli járőrök igénybevételével akarunk keresztülvinni, azt úgy intézzük, bogy az a nappali időre essék. Ilyképen a találkozási helyről visszaportyázást lehet éjjeli időre is tenni.

Ezek előrebocsátása után tegyük mérlegelés tárgyává, vajjon az általános szolgálati határozványok elől jelzett intézkedése a mai viszonyok gondos figyelembevételével célirányos-e? Különösen ama rendelkezés, mely szerint járőrtalálkozások oly tereprészen eszközöndők, a mely egy örs által alaposan le nem portyázható? Továbbá tekintettel kell lenni, a járásörmesteri utasítás 21. §. 2. bekezdésére, t. i. hogy a járásörmester járása területén, a közbiztonság jó állapotáért felelős, ez alapon

a járőrtalálkozások kezdeményezését és végrehajtását a járásparancsnokok kötelességei közé kellene sorolni.

Minden csendőr előtt tudva van, a futó betyárok le-tünése. A törvényt sértő nem Bakony rengetegében, nem is a nádasok zsombékain huzódik meg többé, hanem a helységekben, városokban. A félreeső helyek, fedettebb tereprészek ma már legfeljebb a kóborczigányok ideiglenes fészke. A csendőr megelőző szolgálatának mindezekre figyelemmel kell lenni.

Ha tehát ezeket figyelembe vesszük, a járőrtalálkozásokot három osztályba sorolhatjuk; még pedig: 1. *terepátkutató*, 2. *terepmegfigyelő* és 3. *helyiségátkutató járőrtalálkozásra*.

Terepátkutató járőrtalálkozás volna az általános szolgálati határozványok Bevezetés 5. pontjában körvonalozott cél szolgálatában.

Lássuk most az ilyen járőrtalálkozások végrehajtását.

A főczélt, a *terepátkutató*-t ne tévesszük szem elől. A szomszédos örsbeli járőrök akként indítandók tehát utba, bogy azok az idegen terepen nappal hatoljanak át, mert az átkutatást valóban csak így eszközölhetik.

Ha lakatlan tereptárgy a találkozás helye, akkor a szabályszerű pihenés után vonuljanak vissza a járőrök a már ismert uton, éjjeli portyázással, állomáshelyükre, vagy oda, hová kapott szolgálati meghagyásuk szól. Ha helyiségben van a találkozás, akkor czélszerű a helyiség alapos megfigyelése is.

Véleményem szerint terepátkutatásnál nem csak egy, hanem 2-3 találkozási pontot lenne szükséges kijelölni, mert ily módon a terepszakasz kevésbé járt utjai, völgyei, ösvényei is leportyáztathatók lennének.

Természetesen a találkozásnak irányítása a helyszínen levő járásparancsnok személyes kötelessége volna.

Utkereszteléseknél, a rövidebb utat tett járőr figyelő állásban maradna mindaddig, míg a többi az utkeresztelést el nem érte.

Az ily terepátkutató járőrtalálkozásoknak az a nagy haszna is volna, bogy a járásbeli csendőrök megismernék a szomszédos örskörleteket is.

Általában a járőrtalálkozások mikénti végrehajtása a járásörmesterek, illetve járásparancsnokok belátására lenne bízandó. A szabályszerűséget irtani kell, ne azért fogantatásunk járőrtalálkozást, mert szabályunk

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (ábról) nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertekészője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

előírja, hanem azért, mert a közbiztonsági szolgálat úgy kívánja.

A járásparancsnok a találkozásoknál, ne mint járőr, hanem mint parancsnok működjék közre. Indul az x-i őrs járőrével, de már az első találkozás után utját az n-i járőrrel folytatja, szépen kihasználván az alkalmat alárendeltjei gyakorlati képességeit megismerni, közben a térképolvasás hasznos mesterségére oktatta csendőreit.

Ily módon az, «egy őrs által alaposan le nem járható terepszakaszok» alaposan átkutathatók.

Terepmegfigyelő járőrtalálkozás. Minek ez?

Gondoljunk csak rá, mi a szokás, ha a szomszéd őrsállomás helyén országos vásár van? A szomszéd őrs parancsnoka két csendőrt «vásárügyeletre». A vásár előtti napon, vagy kora reggel a két csendőrt utnak indítatják s az őrsparancsnok megnyugodva, elküldi a benn levő két csendőrt (ha a létszám megengedi) rendezettségbe, mivel a III. számú őrsjáratban még e hónapban nem volt járőr. Arra nem gondol, de nem is gondolhat, hogy holnap a szomszédőrsön országos vásár van, s a nép száza vonul át őrskörletén a vásár helyére.

Mi volna hát a helyes? A járásparancsnok jelentse szakaszparancsnokának, hogy az X. községben megtartandó országos vásár miatt a vásártartó helyiségbe vezető utak, kompjárások stb. megfigyelése végett terepmegfigyelő járőrtalálkozást javasol, ha szükséges a szomszéd járások őrszeinek bevonásával.

Nézzük mint volna ez lehetséges:

A vásár helyébe vezető utakat a szükséghez képest 25—30 kilométernyi távolságról induló járőrökkel a vásárelőtti napon a vásári helyiség felé leportyáztatom. Ugyanakkor az esetleges hidakat és a kompjárást járőrök által figyelemmel. A kívülről bevonuló járőrök a helyiségben nagy pihenőt tartva, kora reggel felváltva a vásár felügyeletére mennek, míg az előbbi napon, csak a helyiségátutató és megfigyelést teljesítő járőrök este indulva, a vásárra éjjel iparkodó nép megfigyelésére az előbbi járőrök utját kifelé portyázza le, ez által a terep a vásár idejére állandó megfigyelés alá kerül. Most a kiküldött járőrök az éjjeli portyázás után a megfigyelés alá vett terep végpontjain megpihennek, s várják ismét az estét, hogy a vásárról eltávozókat is szemmel tartva a kiindulási helyre visszatérjenek. Ugyanakkor a vásárügyeletet felváltva teljesítő járőrök egy része állományilletékes őrsre bevonulásra és a kijelölt utonál megfigyelésére utbaindítatják.

Annak kérem, hogy az országos vásárra 10—16 főnyi legénységet összetehozzunk, ellenben a terepet figyelmen kívül hagyjuk, szerintem gyakorlati haszna nem igen van.

Hátra volna még a 3. helyiségátutató járőrtalál-

kozás («Razzia»). Ennek szükségessége akkor áll be, ha egy helység a törvénysértők kedvencz tartózkodási helye lett.

Ily esetben a járásparancsnok őrséről a szükséges számú járőrt úgy vezényli utra, hogy az átkutatandó helységbe a sötétség beálltakor érkezzenek. Minden érkező járőrnek a megfigyelési pont előre tudtul adandó, hogy a helységbe érkezéskor ne a községben portyázva mutogassa jelenlétét, hanem elfoglalva azon pontot, (utca-vég, hid, erdőréssz, szokásos büntettes kertje stb.) melynek éjjeli megfigyelésére hivatalos lesz, várja járásparancsnoka intézkedéseit.

A járásparancsnok pedig a helyi őrs, vagy az oda rendelt megfelelő számú járőreivel, midőn már a külső járőrök a község széleit, s a szükséges helyeket megszállották, megkezdik a «helység» átkutatását. (Szokásos büntettesek, lebujok, korcsmák stb. ellenőrzését.)

Erős a meggyőződésem, hogy a járőrtalálkozások ily rendszerű végrehajtása jóval több eredményt idézne elő, mint a találkozások jelenlegi kivitele.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kitartó megfigyelés eredménye.

Irta: Berkes József őrnagy.

1900. év II. felében vettem át a galgóczi őrsöt. Az átvételkor, midőn a kiderítetlen közbiztonsági zavarokat, melyeknek száma körülbelül 150 volt, átnéztem, feltűnt, hogy azok közül körülbelül husz lopási eset a lipótvári vasuti állomáson követett el. A lopott tárgyak közt különösen sok volt a ruhának való kelme, selyem, posztó, de volt liszt, kávé és egyéb élelmiszer is.

Az ellopott árukat különféle czégek szállították kereskedők és magánügyének számára. Az összes ellopott dolgok kárértéke meghaladta az 5000 koronát. S miután a tetteseket kinyomozni sem a csendőrségnek, sem a vasuti személyzetnek nem sikerült, az államvasutaknak kellett megtéríteni.

Elődöntől e lopások mikénti elkövetésére nézve felvilágosítást kértem, de ő csak annyit mondott, hogy a lopásokat rendszerint a lipótvári, nagykosztolányi és postyéni vasuti állomásokon fedezték fel, vagy ha az illető vasuti személyzet a vasuti kocsikat az állomásra érkeztekor alaposan át nem vizsgálta, sokszor megtörtént, hogy a lopás megtörténtét csak a vágújbeli, esetleg még ennél is távolabb eső állomáson vették észre. Így a nyomozást az illető vasuti főnökség értesítésére rendszerint az az őrs ejtette meg, melyeknek állomáshelyén vagy őrskörletében a kérdéses lopást felfedezték.

Azonban az így megéjtett nyomozásoknak mindaddig nem volt semmi eredménye.

Ismert dolog, hogy az áruval megrakott vasuti kocsik ólomzárral vannak ellátva s ebből, ha idegen akar valamit elvinni, akkor annak előbb az ólomzárt kell eltávolítani és csak úgy juthat be a kocsiba. A vasuti személyzetnek pedig minden állomáson meg kell győződni arról, hogy a megérkezett és induló kocsikról az ólom-

A legjobb órák,

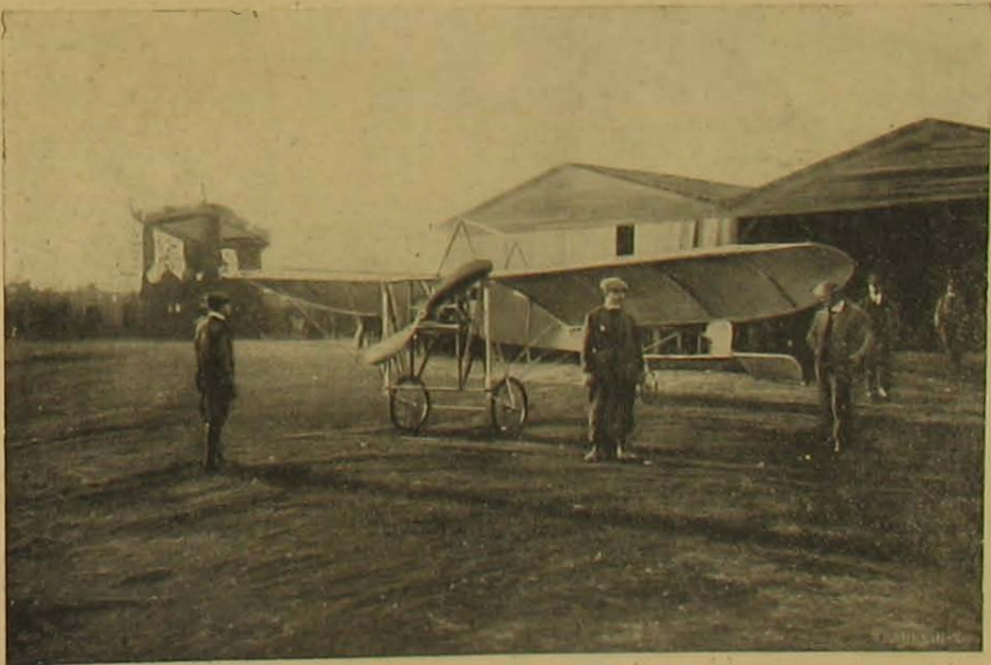
legsolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műhelyén Szegeden,
javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyék ingyen!

Az indítás előtt.

Indulásra készen.

Biériot repülése Budapesten.

zár nem-e hiányzik. Ha ezt valahol észlelik, akkor az állomásfőnökegnek azonnal jelentést kell tenniök, hogy az esetleges hiányt megállapíthassák.

Eme lopási esetekben puhatólózva, a lipótvári vasuti állomásfőnöknél is érdeklődtem azok mikor és miként történt elkövetése iránt, miközben bizalmasan azt a kérdést intéztem a főnökhöz, vajjon feltételezhető-e, hogy a lopásokat a vasuti személyzet vagy esetleg idegenek, de ezek közbenjárásával követték el, mire a főnök határozottan kijelentette, hogy az teljesen ki van zárva, mert az összes alkalmazottak igen megbízható egyének.

Mindezek dacára elhatároztam, hogy a puhatólást ez irányban ejtem meg. Két havi ottlétem alatt már újból jelentették a lipótvári vasuti állomásról, hogy W. budapesti cég által V. J. galgóczi kereskedő címére Budapesten feladott 500 korona értékű posztóból egy vég posztó hiányzott, s ez a posztót a hiánnyal át nem vette, hanem a feladót a hiánnyal értesítette. A nyomozást minden irányban megejtettem, de eredménytelenül. A raktárnok és két vasuti málházó ugyanis azt állították, hogy a szóban forgó posztót tartalmazott vasuti kocsi ólomzárja teljesen sértetlen volt, ezt K. S. raktárnok az említett két munkás jelenlétében távolította el és az árukat a kocsiból a raktárba rakatta, s e közben vették észre a hiányt.

Miután pedig a további nyomozás során megállapítottam, hogy Budapesten hiány nélkül vették fel a küldeményt, a fennforgó körülményeknél fogva alapos volt a gyanu, hogy a lopást csakis vasuti alkalmazottak követhették el, mert feltűnő volt, hogy a kocsi a zár az állomásra sértetlenül érkezett, a mit három megbízható vasuti alkalmazott állított és a vég posztó mégis hiányzott. Ennélfogva az a gyanum támadt, hogy a lopást a raktárnok a két málházóval összejátszva akkor követte el, mikor az árut a kocsiból kirakták, tehát minden figyelmemet az említett raktárnok és a két munkásra tereltem. De dacára annak, hogy a lopás kiderítése tekintetében a nyomozás során minden megengedhető eszközt alkalmazásba vettem, mégse sikerült eredményhez jutni.

Ezek után feltűnés nélkül megfigyeltem és megbízható személyek által megfigyeltettem úgy a raktárnokot, mint a két vasuti munkást, valamint azok családtagjait is.

Először is, hogy a megfigyeléshez szükséges adatokat megszerezhessem S. állomásfőnöktől bizalmasan megtudtam: mennyi K. S. raktárnok, M. K. és H. R. vasuti munkásoknak a havi fizetése, milyenek az anyagi viszonyaik, és utánajártam annak is, hogy hol, kinél mit szoknak vásárolni. Ezek megállapítása után öt hónapra át, a hol csak lehetett, folyton figyelemmel kísértem s a hol csak valamit vásároltak és egyébként elköltöttek, arról jegyzéket készítettem. Az öt hó lefolyása alatt már annyit megtudtam, hogy az ez időtartamra kapott fizetés, a vásárolt cikkek ára és az egyébként elköltött pénznél jóval kevesebb volt. Ezenfelül a családtagjaik, de különösen a feleségeik és felnőtt leányaik, az állásukhoz nem illő feltűnő elegáns ruhákat vettek.

Feltehető volt az is, hogy ezek az ellopott áruk egy részét valahol értékesíteni fogják; ennek a megállapítására egy galgóczi nőt nyertem meg, a ki a nők által részben elviselt e dívtját mult ruhák vásárlásával és eladásával foglalkozott. Ez, az adott utbaigazítások után

gyakran ellátogatott a K. S. vasuti raktárnok nejéhez a egyizben sikerült is neki egy selyemből készült női felsőrubát két koronáért tőle megvásárolni, mit én ugyanazért az árért tőle megvettem. Ez a ruhadarab a megállapítás szerint 1898. évben G. nevű trencsényi kereskedő által T. pozsonyi lakostól rendelt selyemből való volt, melyből akkor 32 métert loptak el ismeretlen tettesek.

1901. július havában egy reggel azzal állított be hozzám az említett megbízott nő, hogy tudomása szerint K. S. raktárnokné Karkóc községben egy fuvarost rendelt, hogy azzal Nagyszombatba megy a betivásárra. Ezt az állítólagos kocsirendelést nagyon különösnek találtam, mert, ha a raktárnokné akár élelmiszer, akár egyéb dolgok bevásárlása céljából akart Nagyszombatba menni, fuvarosra nem volt szüksége, egyrészt azért, mert a vasuti alkalmazottaknak az ily célból történő vasuton való utazásuk díjmentes, másrészt pedig az eféle bevásárlásokat az ő lakásához 4-5 kmtr. távolságra levő Galgócz községben is eszközölhetné, mint azt eddig is tette, másrészt pedig tudtommal olyan eladni való tárgya sem volt, melynek elszállítására kocsi lett volna szüksége. Mindezekből azt következtettem, hogy valószínűleg a lopott tárgyakat akarja elszállítani. Ekkor már elérkezettnek láttam az időt, hogy az említett raktárnok ellen teljes nyomatékkel fellépjek.

K. S. raktárnok Galgócztól — Karkóc község felé vezető országút mellett a lipótvári vasuti állomástól körülbelül egy kilométer távolságra egyedül lakott, egy, azelőtt korcemának használt helyiségben, mely lakás még akkor is „Utazéli csárda” elnevezés alatt volt ismeretes.

Nagyszombatban a heti vásár kedden és pénteken szokott megtartatni, tehát a legközelebbi betivásár pénteken vagyis július hó 19-én volt, s gondoltam, hogy a megrendelt fuvaros ekkor fog megjelenni a raktárnok lakásán. Július hó 18-án tehát este kilencz órakor a rendelkezésemre állott öt csendőrrel akkint indultam szolgálatba, hogy én két csendőrrel a raktárnok háza közelében, három csendőrrel pedig az Ujvároska községben egy házban lakó két vasuti munkás háza közelében figyelő állást foglalassunk. Ez utóbbi bárom csendőrnek azt az utasítást adtam, hogyha reggelig olyan gyanus dolgokat nem észlelnek, mely a házkutatás azonnali megtartását tőné szükséghessé, akkor a kutatást csak virradatkor kezdjék meg, ha csak tőlem addig más parancsot nem kapnak. Megjegyeztetik, hogy Ujvároska község a raktárnok lakásához — 1,5 kmtr. távolságra van.

Körülbelül éjfél után két órakor a raktárnok háza közelében Karkóc felől kocsizörgést hallottunk, ez a kocsi a mező felől bajtott be egyenesen a raktárnok udvarába, hol a raktárnok már várta. Kevés idő múlva a padlásra világooságot vettünk észre s láttuk, hogy a padlásról több csomagot hordanak a kocsira. Észrevétlenül megközelítvén őket éppen abban a pillanatban léptünk hozzájuk, mikor a raktárnok, a neje és 17 éves Fáni nevű lánya ölkben egy-egy vég ruhának való kelmét hozott le a padlásról. Mikor megpillantottak bennünket, ijedtükben földre ejtették a csomagokat. Az egész háznépet, a fuvarossal együtt azonnal őrizet alá vettük s a járőr egyik tagját a lipótvári vasuti állomásra küldtem azzal, hogy onnan két tanut hívjon magával. S. állomásfőnök és egy hivatalnok jött

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
basználjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kárpósten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

A leszállás után. (Középen Blériot).

Blériot röpplése Budapesten. — József főherceg Blériotval beszélget.

ki az odaküldött csendőrrel. Ezekkel tudattam, hogy bizalmi egyéneknek fogom őket alkalmazni, s jelenléteikben megkezdtem a bázkutatót. A padláson a főnök nem kis meglepetésére, egész raktárt fedeztünk fel, melyben nemcsak az ismert lopásokból származó, hanem oly tárgyak is voltak, melyek az államvasutak tulajdonát képezték.

Ezalatt a járőr másik három tagja is megtartotta a bázkutatót a két vasuti munkásnál, s ez is eredményteljesen járt, mert néhány olyan ruhadarabot találtak, melyek a lopott tárgyakból származtak, de már részben el is viseltettek.

A raktárnokot, feleségét és lányát, továbbá a két vasuti munkást elfogtuk. Kikérdezésük alkalmával a raktárnok és a két munkás beismerte, hogy az említett lopásokat ők követték el a raktárnok kezdeményezésére.

A két vasuti munkás neje, és az egyiknek egy 19 éves lánya s ezeken kívül még hat vasuti alkalmazott és öt galgóczi lakos, részben mint orgazdák, részben mint főnrészesek kerültek bele a bünszövetkezetbe. Ezeket lejelentettem, a raktárnokot pedig két társával s az őrizet alá vett tárgyakkal — melylyel a fuvaros kocsija egészen megtelt — a galgóczi kir. járásbiróságnak adattam át, mire — a környéken levő állomásfőnökségek legnagyobb öröme — az azelőtt folyton ismétlődő vasuti lopások is megszűntek. S mindez a kitarató és alapos megfigyelés eredménye volt.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az üvegről.

Az üveget ma már minden művelt országban gyártják, de az ó-korban Egyiptom, ez iparág őshazája, vezetett e téren, míg az ügyes üveggereskedők, a phoeniciaiak a legszebb kereskedelmi eredményeket érték el vele. A mai általános használatig és elterjedésig óriási nagy az üveg története, s hogy eléggé változatos is, mutatja az „Urániának” az üveg ó-kori történetéről szóló közleménye, melyből mi is át vesszük az alábbiakat.

Az üvegyártás, valamint az agyagkészítés, nagyon régi mesterség. Már Plinius beszéli, hogy a foenicziaiak edények híján úgy segítettek magukon, hogy salétromsavas homokot a tűz hatásának tettek ki és ebből az anyagból formálták volna az első üveget. Hiába is akarnók az ó-kor e tévbitét megdönteni, a régi időben elfogadták még e mesészerű előadásokat, ma azonban már sejtjük, hogy az üvegyártás feltalálására valószínűleg a tégl- és fazékegyétesnél a véletlen vezetett és hogy a legrégebb nyomok az egyiptomiakhoz vezetnek, a kik Kr. e. 16. századdal már csodálatos eredményekkel dicsekedhetnek ebben az iparágban. Ez időtájt lesték el tőlük az üvegyártás és színezés művészetének titkát a foenicziaiak s a tanítvány nem sokára túltett a tanítóján.

Az üveghuták felállítása előtt, — az elsőket a római császárság idején alapították, — a földbeásott gödrökben kavarták össze az anyagot, a melyet tamarisk- és papyrus-ágainak tüze olvasztott össze s ebbe a masszába különböző anyagokat keverték még, hogy tartós időálló tárgyakat leheessen belőle előállítani. A XII. dynastia egy tagjának, Beni-Hasánnak érboltjában talált bires festmények alapján, sokáig azt hitték, hogy az egyiptomiak ismerték a fuvócsóval való üvegyártást, pedig az a jelenet voltaképpen a fémipar köréből van véve. Az

első vázákat kézzel modellezték, azután köszörülték és befuttatták, de hogy mikortól kezdve, azt nem tudhatjuk. Az üvegfúvás még Keleten is csak a ptolaemeusi korszak után jött divatba.

A régi üveg általában kékes zöld, vagy bogyózöld színű a kovasav vasoxydja miatt. Az egyiptomiak a mesterséges színezést is alkalmazták, a mi azután Kr. u. a II. századig divatban volt a Keleten. Hanem Egyiptomban már korán találni szintelen üvegeket, a melyek ma már a találati belyzetük szerint átlátszhatatlanok, de eredetileg többé-kevésbé átlátszóak voltak. Hogy szintelen, tiszta üveget kapjunk, nagyon finom, csaknem teljesen mangán- és vasoxydmentes homokot kell a gyártásnál felhasználni: a milyent találtak is a Nilus, a Belus partjain. Később szokás lett a természetesen színes üvegek szintelenítése és Kr. u. az első ezázadtól kezdve többre becsülték a régiek a kristálytiszta üveget a színes üvegnél.

Ebből a szempontból két korszakot különböztetünk meg az ó-kor üvegyártásában. Az elsőben iparkodtak az üvegnek a drágaköveket utánzó egy vagy több szint kölcsönözni, a második korszakban arra törekedtek, hogy lehetőleg tökéletesen átlátszó üvegeket állítsanak elő.

Az antik vázák színeinek előállítására a tapasztalat vezetett. A régiek, kivált az egyiptomiak legjobban szerették a kék, smaragdzöld, fénylő barna színeket és nem törekedtek arra, hogy a színes üveg átlátszó, avagy könnyű legyen, pedig utóbbi a falak vékonyításával, illetőleg csiszolásával könnyen elérhették volna. Ez a tény igen fontos az első üvegfúvás idejének megállapítására, a melyet általában a római köztársaság végére, a császárság elejére tesznek. Lucianus a II. században azt írja egy leányról, hogy az arca átlátszóbb a sidoni üvegnél.

Egyiptomban eredetileg amuletteket, drágaköutánzatokat, ékszereket és díszítményeket készítettek üvegből. A XVIII—XIX. dynastia uralkodása alatt, az egyiptomi üvegyártás virágzásának tetőpontján, nemcsak tömzsis állapotban tudták az üveget formálni, hanem merev állapotban is csiszolták, ciselálták és vagdalták. fellendült üvegyipar gyártmányairól tanuskodnak azok a színes üvegyöngyörsorok, melyekkel az egyiptomiak szó szerint elborították a mumiákat; piros, fekete, cobalt színben tökéletesen utánozták a Keleten nagyrabecsült drágaköveket s habár ezek az utánzatok még nem voltak tökéletesek, de az idők folyamán annyira tökéletesedtek, hogy Kr. e. a IV. században az egyiptomi üvegyártmányok kevésbé ridegek, nyulánkabbak és kecsesebbek lettek mintegy előfutárjaul a syriai műhelyekben és az alexandriai iskolában megnyilatkozott fényes pompának és káprázató képzeletvilágnak.

Egyiptomból már korán eljutott az üvegekészítés módja Foenicziába, annál is inkább, mert a sidoniak partvidékeiken szerfelett finom homokot találtak az üvegyártásra. A foenicziaiak különösen az apró tárgyak előállításában voltak mesterek, a gyógy-, illatszert és balzsamüvegek mind az ő ügyességüket dicsérik. A VI. században már nyugati gyarmataikon is (Kartbagó, Emporiae — Spanyolországban) voltak üvegyáraik.

A ravasz Foeniczia Kelet összes államait az ő üvegyártmányainak használatára szorította. Syriában és Júdeában nem volt meg ez az iparág; Mesopotamiából egyetlen említésre méltó tárgy maradt ránk: Sargon király vázája a British Muzeumban (a VII. század végétől). Ez egy áttetsző, zöldes anyagból készült, nagyon nehéz, zacskóalakú üveg, a melyet befuttatás után bütöt-

Blériot, neje és társasága.

Blériot repülése Budapesten. — Ingyenes közönség.

tek ki és kerekítették meg. Szóval, ha az egyiptomiakon és foenicziaiakon kívül Kelet többi népe ismerte is az üvegyártást, akkor nagyon elbanyagolta ezt az ipar-
 ágat. Perzsia e tekintetben Syriából élésködött és habár Plinius Indiának szép, átlátszó üvegeiről beszélt, nagy kérdés, hogy ebben az országban egyáltalán ismerték-e az üveg előállításának módját.

Az egyiptomiak, foenicziaiak és görögök élénk kereskedést űztek a Földközi tenger mentén üvegyöngyökkel, karperecekkel, nyaklánczokkal egész a római uralomig. Később megjelennek az üvegvázák, játék-koczkák, hajtűk, kapcsok, fibulák, a melyek közül a legrégebb példányokat (VII század) Olaszországban lehet találni.

Az üvegről a régiek legendája is megemlékszik. Gilgames mondájában így szól Istar istennő a hőshöz: „Adok neked egy kristályból és aranyból való díszkocsi, melynek rúdja arany, díszítése meg üveg, hogy abba fogd tüzes lovidat”. A görög mondákban is vannak czélzások az üvegre, de a görögök inkább agyagmunkások, mint üvegesek. Aristophanes idejében „pobárból inni” valami csodálatos dolgot jelentett, mert az üvegnek akkor még olyan értéke volt, mint a drágaköveknek. A görögök az egyiptomi és foenicziai gyártmányokból látták el szükségleteiket és csak a római uralom alatt adták magukat az üvegyártás mesterségére.

Itália partjaira, Sardinia, Szicília, a foenicziaiak hozták az üveget a csak jóval később keletkezett Cumóban és Sorrentóban az az üvegyár, a mely a Cumó és Literno közötti finom homokot használta fel a gyártásnál. A rómaiakhoz Egyiptomból került az első üveg, az írók a köztársaság végén emlékeznek meg róla. A császárság alatt keletkezett üvegfestő-iskola egyenes leszármazottja az alexandriainak, a mely Keleten a legelső rangú volt a elhomályosította Théba, Coptos és Sidon dicsőségét. Az alexandriai iskola különösen kitűnt a formák és élénk színek változatosságával, valamint a gömbölyítés, korongozás és csiszolás ügyességével. E jelenségek dacára hatalmas versenytársa volt Syria, a melynek átlátszó üvegei Kr. e. I—VII században nagyon keresettek voltak. Ugyancsak űk ügyeskedtek az üveg őrlésében, ragasztásában, az ű n. ezerszínű üvegek készítésében, valamint a gyümölcs- és állatalakú vázák előállításában.

Róma meghódítván Egyiptomot, üvegadót vetett ki rá, másrészt Augustus alatt finom homokot fedeztek fel a Voltorno torkolatában a alexandriai művészek vezetése mellett megkezdődvén az üvegyártás, a tömeges termelés miatt első ízben kezdett az üveg értéke hanyatlani. Nyugaton a fűjt üveg fehér vagy színes, (a legtrikábban vörös), a melyet feldíszítenek domború alakokkal.

Nero idejében az üveg már közönséges lett, gyártásának ipara pedig átlépte Italia határait, elterjedt Spanyolországban, az Alpokon túl Galliában, Bretagnában és a Rajna mentén. A II. század óta a provinciák iskolái versenyeznek a fővárosi műhelyekkel, túl is az árnyalják azokat, pedig Hadrianus alatt igen magas színvonalon állottak Galliában, a hol az üveg a behozatal révén már régen ismeretes volt, Lyon, Fontainebleau homokjait használják fel és a leletek azt bizonyítják, hogy a III. századig az átlátszóságot követelték, míg később a színezés jön divatba a ennek kedvéért az alak idomtalan és esetlen lesz. Magyarországon, különösen Dacziában találtak üvegdarabokat, a melyeknek természetű összeállítás a gyulafehérvári múzeumban látható.

Belgiumban, Picardiában és Normandiában a frankok idején nagyobbendületet vett az üvegyártás, mint az

Alpokon innen: a gyártás székelye éjszak és éjszakelet volt; római üvegyárakról találunk említést a következő városokban: Toulouse, Lyon, Nimes, Bordeaux, Rouen stb. A frankok és burgundok szerették a fényűzést, tehát akkor nagy szerepet játszott az üvegszínezés.

Németország sirjai nagy tömegben tartalmaznak olyan üvegeket, melyeknek származása a római hódítás első idejébe esik. Úgy látszik, hogy Belgium és egyes német városok, mint Köln, csaknem kizárólagos gyártói lettek a poharaknak, kancsóknak, tégelyeknek, üvegszaraknak, kupáknak, serlegeknek, a melyekben annyira bővelkednek a német muzeumok. Általában lehet állítani, hogy a mint az üveg lépést tartott az agyaggal, lassanként levette a merev formákat az anyag nagyobb nyújthatóságánál fogva. Az üvegtörtyak gyűjteménye leginkább a sírokból került elő.

Az üveg csaknem végtelen nyújthatóságát a magán-szükséglet számára készített üvegaruknál használták ki. Az amporakal és ivócsészéken kívül bengerded és körtealakokkal találkozunk, a mely edényeknek az volt a rendeltetésük, hogy eledelet, gyümölcsöt és folyadékokat tegyenek bennük félre. A rómaiak, a híres italkészítők, a legelképzelhetőbb formát adták az italok tartóinak: Kr. e. az I. századtól kezdve az üveg kiszorítja a nagyok asztalairól az arany s ezüst serlegeket, melyek pedig nagy számmal és sokféle alakban előkelő szerepet játszottak a büszke rómaiak társas életében. Használatba jöttek az üvegből való evőeszközök — a bronzból készültek mintájára, s habár az üvegekészletek nem bírták elődeiket kiszorítani a közhasználatból, de alkalmat adtak az ipari phantasia megnyilatkozására. A syriai üveg evőeszközök utánózzák az állatfejeket, gyümölcsöket, virágokat, csigaházakat, gladiator-sisakokat, hajókat stb.

Az üvegeknek egyéb gyakorlati hasznát is vették. Az akkoriban ritka lámpatartók az agyagból s bronzból készült olajmécseseket utánózzák. Sevillai Isidorus (Kr. u. VI. sz.) a mienkhez hasonló üveglámpásokról beszél, melyek bronzkeretbe voltak foglalva. Gyártottak kanalakat átlátszatlan üvegekből, tölcseréket barang s kúp alakban, üvegrudakat folyadékok felkeverésére vagy kenőcsök eldörzsölésére, játékkoczkákat, kalitkákat, álarcokat, buvárbarangokat, fűvénnyórákat, pénztutánzatokat, stb.

Ne feledjük el, hogy a régiek ismerték már a nagyított, az optikai üvegeket és a lencsék alkalmazását, valamint használatban volt egy vízzel telt üveggömb is a betűk nagyítására. Ezek a felfedezések természetesen nem egykorúak. A tükörről nézve nagyon zavarosak a korabeli írók feljegyzései. Valószínű, hogy a régiek már ismerték az üvegre kent higany tulajdonságát, de hogy használták-e tükröt, vagy nem, azt nem tudjuk, mert a leletek nem döntő természetűek.

A császárság vége felé szoktak általánosan beszélni az ablaküvegről és templomi üvegdíszítéséről, azonban Herculanum kiásatása óta gyakran találtak bronzba vágott ablakokat, valamivel vastagabbat a mieinknél, Itáliában, a Rajna mentén stb. Flinders Petrienek Hawaraban tett felfedezései szerint a régi egyiptomiak ismerték volna az üvegnek oly czélből való alkalmazását, hogy a festményeket és arczképeket megvédjék.

Végül említjük fel, hogy a régiek már felhasználták az üveget az építkezésben IV. Amenophis király idejétől kezdve (1400 évvel Kr. e.) találnak üvegből készült faloszlop- és mennyezetdíszítéseket. Ezt a szokást újból felvették Keleten a hellén korszakban és folytatták Rómában Sulla idejétől kezdve. Boltozatokat, mennyezete-
 ket, szobákat és színpadokat üveglapokkal raktak ki.

Kr. u. a II. században az üveget felváltva alkalmazzák a cseréppel a mozaikmunkákon. Ezen párosodás szép példáját mutatja Hylas elrablása az Albani palota fölött Rómában. Ott van egy egyiptomi áldozat bemutatva — elég gyengén ugyan, de tisztára üveglapokból. Valójában azonban csak Kr. u. a IV. században diadalmaeskodik az üvegmozaik, a mely ezen általánosító latin néven: opus musivum meghódítja a római gyarmatok nagyobb városainak gazdag polgárságát.

KÉPEINKHEZ.

Bleriot repülése október 17-én Budapesten.

Lapunk múlt heti számában már birül adtuk olvasóinknak, hogy Bleriot, a bires Francia aviatikus mily körülmények és mily óriási embertömeg jelenlétében szállott fel repülőgéppel Budapesten.

Ezme közleményhez, mintegy ismertetőül, jelen számban bemutatjuk az eset alkalmával, annak egyes mozzanatairól felvett képeket. Egyidejűleg pedig, hogy némi tájékozódást nyerhessenek olvasóink a repülőgép szerkezete és működése felől, azt a következőkben ismertetjük:

Bleriot gépe, az eddigi repülőgépek között legtökéletesebbnek bizonyult, egy sárkányfelülettel konstruált monoplán típus, a melyet elől egy csavar bajt. A sárkányfelület kifeszített madárszárnyhoz hasonlóan van elhelyezve és akként van megszerkesztve, hogy a gép által repülés közben kettéosztott levegő hullámvonalakhoz idomuljon. A gép kormányzása a legegyszerűbb szerkezetű merőleges vitorlalapátok által történik, melyek egyike a függélyes, másika a vízszintes irányt adja meg a levegőben repülő gépnek s ezeket, a kanyarodás biztosítására, egy mellékkormány egészíti ki.

A gépmadár lábait elől két-, hátul egy bicziklikerék alkotja, a melyeknek tartóváza ruganyos, hogy a fel- és leszállásnál a gépet a káros lökésektől megóvja. A repülőgépet egy, a gép elején elhelyezett legújabb találmányu Anzani-motor hozza mozgásba s közvetlen a motor megett van a gépet vezető egyén ülőhelye, hogy abból csak a test derékon felüli része látszik ki.

A gép vezetése igen nagy figyelmet s alapos szakértői előtanulmányt igényel. Éppen úgy meg kell ezt tanulni, mint a bicikli vagy az automobil vezetést. Rendkívül nagy fontosságú a gép kezelésében a kormányzás és egyensúlyozás elsajátítása. S különösen ez utóbbi biztosítja leginkább a levegőben való fenmaradhatást.

A kis gép hozzáértő kezében a legremekobbül teljesíti feladatát. 30—40 méter magasból szédítő gyorsasággal száll alá s már-már azt hiszi a néző, hogy a földhöz csapódik, mikor alig 3—4 ujjnyira a föld színe felett, a mezőt surolva, felfelé való kanyarodással hirtelen az előbbi magasságba szökken, mint a zsákmányra lecsapódó héjja vagy kánya, ha a vélt zsákmányt elszalajtja.

Ha mindezekhez megemlítjük még, hogy a repülő-ember ruházata egy, a kényelmes mozgást biztosító és a leszálláskor esetleg előfordulható kibukásnál az ütődés elleni megóvása céljából vastagon párnázott felső-rubából és egy a bomlok részén az agyarázkódástól való megóvásra ruganyos betéttel s a motor erős lármajának csökkentésére a két fülre kulógó szárnyakkal ellátott sapkából áll: azt hisszük, hogy addig is, míg nálunk most már egymásra szaporodni kezdő repülőgépek egyikét vagy másikat olvasóinknak meglátniok sikerül, eddigi ismereteinkhez képest eléggé ismertető leírást nyújtottunk a repülő-emberről és gépről.

HIREK.

Gyilkosság. A totes megyei Murány községben, október 19-én, Komán Perszidia ottani lakost, eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták, Erzsébet nevű nyolcz éves és Viktória nevű három éves leánygyermekkeit pedig életveszélyesen megsebesítették. Az ismeretlen tettesek utáni nyomozást Scheip Károly járásörmester vingai járásparancsnok 12 csendőrrel széles mederben vezeti.

Garázdálkodás. Pallag János csendőr cz. őrsvezető és Jeszenszky Mihály csendőrhöl állott lőrinczi őrsbeli járőr október 14-én este 11 órakor a selypi czukorgyárnál portyázva, a czukorgyári kintinos sógorától azon értesítést vette, hogy a kintinban Megyeri János gyárimunkás garázdálkodik és több sörös poháron kívül már a söntés ajtaját is összetörte. Járőr az értesítés vétele után a kintin felé menve, utközben a katinból időközben kijött Megyerivel találkozott s azt személyazonosságának megállapítása céljából felhívta, hogy térjen vissza a kintinba. Megyeri a járőr felbivására a zsebéből egy nyitott zsebkést rántott elő s azzal Pallag cz. őrsvezető felé szurt, ez azonban elkapta Megyeri karját, miközben Pallag cz. őrsvezető a jobbkez közepső ujján jelentéktelen sérülést szenvedett. Járőr Megyerit elfogta és a sziráki járásbírósnak átadta.

Egy csendőr megtámadtatása. Kvasznicza József kékkői őrsbeli csendőrt, október 15-én, este nyolcz órakor, az általa sétaközben paprikalopáson tettenért Jakubecz József, Barják Mihály és Mráz István kékkői lakosok megtámadták és ballábán botlúttással nyolcz nap alatt gyógyuló sérülést okoztak. Kvasznicza csendőr az őt bántalmazó Jakubecz Józsefet melten ragadva, kardot rántott, de azt — miután Jakubecz társai megfutamodtak, — nem használta, hanem Jakubeczet a lak-tanyába kísérte, ki az őrs által később elfogott két társával együtt, a balassagyarmati ügyészségnek átadatott.

Adományok a nyugdíjpótló egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adomány foly be: Horváth Ferencz csendőrmester 2 korona. Ezzel a már befolyt összeg 337 korona 76 fillérre emelkedett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az utolsó bölények. Amerika ővadja, a bölény, mely nemrég még tizezer főnyi gulyákban legelésztett és szárguldott a preriken és mocsaras vidékeken, pusztulóban van. Az amerikai kormány már régebb idő óta védi őket, hogy megmentse végső maradékait kuriozumnak s ezért a Yellostowne National parkban 200 darabot nevel állandóan. Ezenkívül Amerika és Canada nyugati batárpusztságain körülbelül ugyanennyi él, míg itt Európában és az Egyesült-Államokban mintegy 1500 darab él fogva. Az amerikai kormány Oklahomában a Wichita hegység táján 57,000 akér földterületet ki akar basítani arra, hogy a kivesző bölényfajt a vadonban szaporítsa. Az e célra szolgáló terület a Kiowas és Comanchez indián-törzsek régi vadászterületéből áll, s 28 példány bölényt szállítanak ide a Bronx parkból. A legutolsó szabadon legelésző vad bölénycsordákat mintegy 15 évvel ezelőtt irtották ki Texasban, Panhand táján és Montanában. A Scribner Magazineban Seton Thompson bámulatos dolgokat közöl a bölényekre vonatkozólag. Dr. Hornaday természettudóst idézi kátforrásul. E szerint 1612-ben angol kutatók bölényt láttak a Potomac-folyó táján, tehát a mostani Washington, az ország fővárosa körül 1800-ban a bölények eltűntek már a keletről s Missisipi tájáig búzódtak vissza. A preriken mintegy 40 millió bölény tanyázott, a sziklás hegyi tájakon, Kanadában mintegy 20 millió, 1851-ben mintegy 20 millió maradt belőlük, 1871-ben pedig négy és fél millióra tették még számukat. A bölények kiirtása voltaképpen az el ő vasúttal építésével vette kezdetét. Catlin azt mondja, hogy 1832-ben csupán az indiánok két és fél milliót vagy három milliót öltek meg a bölények közül. Az Union Pacific vasút 1867-ben épült ki Cheyenneig s a Santa Fé 1871-ben érte el Kansast. Hornaday szerint ebben a tájban csupán a délvídeken 3.600,000 bölényt pusztítottak el. Ha maradt még valami belőlük, azt bőrkereskedők irtották ki, mert a bölények pusztulásával roppant felemelkedett a bőr ára. 1885-ben már csak 300 teljes bőrt tudtak kapni a bőrkereskedők, ma pedig az állatkertek is csak roppant pénzösszegekért tudnak egy-egy bölényhez jutni.

Növényevő angolok. A növényi eledel mind nagyobb tért hódít az angol társaságban s ennek az a legnagyobb bizonyítéka, hogy sok urasági szakácsa kénytelen eljárni a londoni vegetáriánus főzőiskolába s eddigi tudományát «áttanulni». A vagyonos szakácsoknak és konyhafőnököknek ez a változás természetesen nem tetszik s energikusan küzdenek az új ételek betolakodá s ellen, melyek kezdetlegesen egyhangúsága szerintük a szakácsművészet hanyatlását jelenti. Viszont a vegetáriánus konyha bivei azt állítják, hogy a szakácsművészet igazi bajnala csak ezután fog földérülni. A harc tehát változó szerencsével ide-odahullámzik. A portlandi berczegné külön szakácsot szerződötetett vegetáriánus ételek elkészítésére, egy máai arisztokrata nő pedig eljár az új iskolába, mert meg akar győződni az ügy állása felől. Konyhafőnöke ugyanis azt mondta neki, hogy az asztal előkelő s változatos ellátása vegetáriánus ételek mellett nem lehetséges.

Mily erős az emberi haj? Az emberi haj rugalmassága s ellenállóképessége már az ó-kori népek előtt is ismeretes volt. Mint a történelemből tudjuk, a hajnak ezt a tulajdonságát praktikusán is értékesítették. Így például a bajtő- és ostromlógépek kötélburkait, a melyekbe a kölövegeket bélyezték, többnyire női hajfona-

tokból készítették. A szükséges hajat természetesen nem az előkelő osztályok női szolgáltatatták, hanem a rabszolgánők. Csak a mikor a szükség tetőpontra hágott, akkor szűnt meg a rangkülönbség. Így Carthago ostroma alkalmával még a patricziusnők is levágták hajukat, hogy ezzel szolgálatot tegyenek a hazának. Az emberi haj erősségét legutóbb két francia tudós tette vizsgálat tárgyává. Mint kutatásaikból kitűnt, egy közepes erősségű női bajszál 178 grammnyi teher bír el. Feltéve, hogy az ember hajzata 30.000 szállból áll (a mivel nem is mondtunk olyan sokat, mert találtak már 50.000 hajszálból álló bajzatot is), akkor az összes haj teherviselő képessége több mint 5 tonna. A bajfontatnak az erőssége azonban még ennél is nagyobb, mert itt a haj sodrása is növeli a fonaterősségét s ellenállóképességét.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válasz ol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános s fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Retyezát. A nyugdíjptóló elmunkálatai már befejezést nyertek; jelenleg felülbizálat alatt áll, mihelyt ez is megtörtént, amúgy is hivatalból lesznek értesítve. Nem kell aggódni, mert intőző köreink lázas tevékenységet fejtenek ki az ügy érdekében s hisszük, már nem sokáig kell várni az eszme megvalósítására, addig is türelmet s feltétlen bizalmat kérünk. Egyes felvetett óhajok e helyütt nem tárgyalhatók s csak annyit, hogy ez az eszme az egész csendőrségre s így minden egyes tagra nézve üdvös megoldást nyer.

Fiatal és idősebb. Magától értetődik, hogy az őrsparancsnok-helyettes a járőrzetető, hisz előjárója a másíknak. Csodáljuk, hogy ilyen kérdést vetettek fel.

82. 1. A 8-ik; rangsorban történik; a jövő év elején — a mennyiben alkalmas — rá kerül a sor. 2. Hát bizony, ha a dolog tényleg úgy áll, akkor az nincs rendjén. Véleményünk szerint a vonatkozó fogalmazványokat össze kellene gyűjteni s a legközelebbi tisztí szemlén előjárójának szóbelileg jelentést tenni, a ki feltétlenül intézkedni fog. El ne hamarkodja azonban a dolgot, nehogy kellemetlensége legyen. Ilyen ügyek elintézése kizárólag a csendőrtiszt hatáskörébe tartozik.

Határszéli őrs. Nem adhatunk véleményt. Kerületi parancsnokság hatáskörébe tartozik.

Vitakozás. Tulajdon elleni kihágás.

Felvidéki őrs. 1. Nem adunk felvilágosítást. 2. Előjáró kerületi parancsnokságától.

J. V. cz. őrsv. Torontálegiget. 1. Nem, ha mégis megtörténék, jogában áll szolgálati uton panaszt emelni. 2. Mindig a legalsóbb fizetési fokozatba.

1881. Csak szabályszerű viselhető.

151. sz. őrs. Még nem jelent meg.

Szepesszombati őrs. Az illető született 1809. évi augusztus 25-én. Az Ön által feltüntetett eredmény helyes ugyan, csak azt nem értjük, miképp jutott erre a helyes eredményre, mikor a beküldött levelezőlapon magát a ezámtnai műveltet shelytelenül tüntette fel.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Kinevezettek:

Zászlósokká:

1909. évi október hó 16-ával:

Fliesz György a III., Rutkówszki Győző a IV., Nagy Lajos a VII., Huszár Ágoston a VII., Herold Ádám a VI., Preyer László az V., Fodor György a III., Márton Lajos az I, Goldhammer Imre a II, Baumann Dezső az V., Seidler Endre, a VIII és somlyói Szilágyi Elemér a II. számú csendőrkerület állományába tartozó hadapródok.

Beosztatik:

1909 november hó 1-ével:

dr. Dalmay Géza, a székesfehérvári V. honvédkerületi parancsnokság törzséhez tartozó százados-hadbíró, a VI számú csendőrkerületi parancsnoksághoz.

Áthelyeztetik:

1909 november hó 1-ével:

dr. Pridafka József százados-hadbíró, a székesfehérvári V. honvédkerületi parancsnokság törzsétől, a VI. számú csendőrkerületi parancsnokságnál való beosztása alóli egyidejű felmentése mellett, a budapesti honvédkerületi parancsnokság törzséhez.

Előléptettek:

1909 október 16-ával:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Kövári János, Csaplár József, Tóth György II., Búrsem Mihály, Merka János, Beke István, Kenyő István, Frincsán János és Strébéli János; továbbá

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Kocsis János, Denes Lajos, Kovács Pál I és Aradi György csendőrök, *csendőr* ezimzetes *örsvezetők*kké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Glaviczki Ferencz, Tabár Antal, Török Imre cz. őrm., Demeter Mihály, Szuvelyán Mózes csendőr cz. őrsv. és Bíró Balázs cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Bajkó Ferencz őrm. 1909 okt. 7-én, Mihálydeák János cz. őrm. 1909

okt. 8-án, Dudás Ferencz cz. őrm. 1909 okt. 10-én, Boldizsár Péter cz. őrsv. 1909 okt. 16-án és Szarvas József őrsv. 1909 okt. 1-én.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Endrédi József őrsv. 1909 okt. 3-án, Filizsár István és Fóri Ferencz cz. őrm., Németh Mózes őrsv., Németh Sámuel és Tótpál János ezimz. őrsv., valamint Bauer Ádám, Szivák István és Jákó Vincze csendőr cz. őrsv. 1909 okt. 6-án.

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Ádám Miklós, Lenkei Lajos, Szilvási Gyula, Jámbor György, Nagy István I., Boross Mihály, Peck Ferencz, Szöcs Gábor, Nyirán Miklós és Wezer Adolf cz. őrm., Zahoránszki Ferencz, Végb János és Uveges László őrsv. és Szalai József cz. őrsv. 1909 okt. 6-án, Varga György cz. őrm., Pál János és Popovics János cz. őrsv. 1909 okt. 7-én, Kis István cz. őrsv. 1909 okt. 8-án, Marosi Sándor csendőr cz. őrsv. 1909 szept. 18-án, Molnár Miklós őrsv. 1909 okt. 25-én és Tóth Ignác őrsv. 1909 okt. 30-án.

Járőrvezetői jelvényvel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Vései Ferencz, Szücs Mihály I., Horváth Pál, Varga Mihály II., Kusztura Ferencz, Gerics György, Kiss Sándor, Sikonyovecz Péter, Vas János, Zelei Mihály, Csendom András, Csécsai István, Goncza József, Horváth István, Darvas Jeremiás, Ferenczi Péter és Tóth Lajos III., továbbá

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Szlinka Pal, végül

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Szalai János, Molnár István, Csonka Mihály, Török Mihály, Cseb Károly, Dunai Lajos, Sándor János, Gosztola József, Pál Sándor, Tóth Sándor, Timár Kokas István, Mészáros István, Varga Lajos, Simon István, Döhörhegyi József, Édler Kálmán, Hódosi István, Aranyos Antal, Daróczy Sándor, Horváth Flórián, Molnár Károly I., Galambos György, Kótai István, Varga György I., Horváth (Rózsás) Imre, Sali János, Kráncz Bódog, Kreidenitsch József, Odor Imre, Jáger Ferencz, Vigh István, Pandur Ferencz, Béda Benjamin, Kollár József, Spann Miklós, Keszei István, Karner Pál. Mészáros Ferencz, Mányoki István, Szabó Jenő, Görög János, Hegedüs Ferencz, Szabó Lajos, Simon Imre, Németh István IX., Lapát István és Balázs István csendőrök.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi szeptember hó 16-án kelt 113,883/V-b. számú rendeletével a következő pénzbeli megjutalmazásokat adományozta:

Van szeresésén szives figyelmét felhívni gyógyszeriarum alatt felsorolt és körkevelni készítményeire.

Herczogno-krém a legjobb kéz- és arczafinomító kenőcs pár napi használat után szép, májolt, pörrenséket elmulaszt. A barna arczbört hófehérré teszi. Egy doboz ára 1 K. **Herczogno-szappan**. Igen finom illatú teljesen ártalmatlan szappan. 1 db ára 80 fillér. **Herczogno fogvíz**. Igen kellemes szagú és fogviz, pár cseppet véve egy pohár vízre, a száj és fogak ápolásához nélkülözhetetlen. Egy üveg ára 70 fillér. **Herczogno kézfinomító folyadék**. 3 nap alatt a legdurvább kezet is puhává, bársónyárává teszi, a felrepedezett kezet 1-2 szeri bekenés után meggyógyítja. 1 üveg ára 60 fillér. **Haj- és bajuszfestő folyadék**. Egy teljesen biztonságos szar ósa haj-, bajusz- vagy szakál-festésére. A megfestett haj vagy bajusz a legrosszebb mosásra sem változtatja szinét. Egy adag 2 üveg ára 4 K. **Cocain fog-**

cseppek. A leghevesebb fogfájást azonnal megszünteti. 1 üveg ára 70 f. **Fagybalzsam**. Esti párszori bekenésre a legélvélényesbb fagybetegségeket is elmulasztja. 1 üveg ára 1 K. **Csoda mell- és tüdő-tea**. Főhőgés, rekedtség, néhéz lélegzés ellen. Ugy elegetek, mint gyermekneknek igen ajánlható. 1 doboz ára 40 f. **Trückeremirtő tapasz**, birtos hatánu az r tyukázom és birkeményűvel dílo, általában igen kényelmes, mert finom bársónyávétre van fektetve. 1 borék 30 fillér. **Szabadságherpenma szesz**, a legherecsobb szappanokat is azonnal megszünteti. — Desszertje hasonló a Mincsalinéhoz. 1 üveg ára 70 fillér. **Szabadság mignepasztilla**. Biztos hatánu kezét fejfájás ellen, azonnali meggyógyítás járnyó (Ajánlat. u. m. fog, (d), deák vagy láb hasogtatás.) üveg ára 20 Jrb 1 kor. 20 fill.

ESZTEGÁR BELA «Szabadság» gyógyszeriarum, Bpest, VI., Hongária ut 57.

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Nagy Károly I. és Herczeg György őrsvezetők és Szabó Béla cz. őrsvezetőnek, a lefolyt évben kifejtett eredményes tevékenységükért, 100—100 K-t.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi szeptember hó 3-án kelt 111,201/V-b. számú rendeletével a következő pénzjuttalmat adományozta:

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Pál István cz. őrmesternek, a közbiztonsági szolgálat terén kiváló buzgóság és szorgalom által elért igen szép eredményekért 100 K-t.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Kalapos Pál cz. őrm., Rozenbaum Ilona Borbálával, 1909 aug. 4-én, Kőrösladányban.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Táborosi János cz. őrsv., Eschperschitt Margittal, 1908 szept. 27-én, Szerbnagyszentmiklóson.

Foale Miklós csendőr cz. őrsv., Szalma Rozáliával, 1909 okt. 3-án, Földeákon.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Jászfalvi Sámuel cz. őrm., Lueztig Rózsival, 1909 szept. 12-én, Zsámbékon.

Kruchió Albert őrsv., Éder Máriával, 1909 szeptember 2-án, Csepelen.

Szentmiklósi Móríc cz. őrsv., Strausz Ilonával, 1909 szept. 5-én, Zsámbékon.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Varga János csendőr cz. őrsv., Kéri Teréziával, 1909 szept. 4-én, Garadnán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Makár Gábor csendőr, Legény Máriával, 1907 febr. 3-án, Zavarón.

Horváth Ferencz IX. őrsv., Küzmics Juliannával, 1909 okt. 11-én, Battyádon.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gargya Gergely járásőrmester, Aszalós Zsuzsannával, 1909 szept. 22-én, Érsemjénben.

PALYÁZATOK.

Egy 2. oszt. altiszti, esetleg egy 1. oszt. és egy 2. oszt. erdőlegényi, egy 1. oszt. és egy 2. oszt. segéderdőri állás a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében. Az altiszti állásnál fizetés: 700 korona, 24 köbürm. tűzifa és 3 hold földjárandóság. Az 1. oszt. erdőlegényi és 1. oszt. segéderdőri állásnál szegődménydíj: 700 korona, 12 köbürm. tűzifa. A 2. oszt. erdőlegényi és 2. oszt. segéderdőri állásnál szegődménydíj: 600 korona és 12 köbürm. tűzifa. Valamennyi állásnál természetbeni lakás vagy megfelelő lakpénz. Rubailletmény az altiszti állásnál 100 korona, a többinél 60 korona, szakképzettség kívánatik. Kérvények a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz 1909. évi december hó 15-ig.

Egy iskolaszolgai állás a pozsonyi kir. kath. főgymnasiumnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Természetbeni lakás vagy megfelelő lakpénz. Rubailletmény. Magyar nyelv szóban és írásban. Római katolikus vallás. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvények a pozsonyi kir. kath. főgymnasium igazgatóságához 1909. évi november hó 30-ig.

Egy 2. oszt. hadseregszolgai állás a morvafelértemplomi cs. és kir. katonai főreáliskolánál. Fizetés 1320 korona, rendszerezett szállásilletmény és 120 korona egyenruházati pótlék egy-szersmindenkorra szolgálati ruházat beszerzésére. Teljes testi épség, német nyelv szóban és írásban, három havi próbaszolgálat. Kérvények a morvafelértemplomi cs. és kir. katonai főreáliskola parancsnokához 1909. évi november hó 15-ig.

Egy irnoki állás a sziráki kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korons. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a balassagyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 12-ig.

Egy hivataliszolgai állás a kapuvári kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona, esetleg természetbeni lakás. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi november hó 11-ig.

Két II. oszt. intézeti szolgai állás a nagyváradi honvéd hadapródiskolánál. Fizetés 1320 korona, természetbeni lakás vagy megfelelő lakbér. Rubailletmény 120 korona egyszer a mindenkorra. Magyar nyelv szóban és írásban, megfelelő képesítés könyvkötészetre, mechanikára vagy műasztalosságra. Fél évi próbaszolgálat. Kérvények a m. kir. honvédelmi miniszterhez.

Egy hivataliszolgai állás a nagyrőczei kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a rimaszombati kir. törvényszék elnökéhez 1909 november hó 11-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Szives tudomásul, hogy Honv. miniszter ur öngyméltósága által legujabban kiadott körrendelet szerinti Közgazdálkodási pótlékban jelzett összes nyomtatványok és könyvek, teljesen a hivatalos minták és utasítás értelmében készítve, füzetekben valamint külön ivekben is, raktárunkon már készen kaphatók. Kérjük b. rendeléseiket.